

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvemši nedelj
in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po
pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO:
SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.
TELEFON ŠTEV. 552.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisanim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.

Račun pri poštne ček. uradu šte. 13.633.

Odgovor „Slovencu“.

»Slovenec« nas v svojem odgovoru na naš ponedeljkov uvodnik imenuje »sporazumaše za vsako ceno«. Prav žal nam je, da tega imena nikakor ne moremo sprejeti, ker nikakor nismo za sporazum za vsako ceno. Naša trditev je le bila, da morajo biti Slovenci pri hrvatsko-srbskem sporazumu soudeleženi in da je naloga SLS, kot legalne zastopnice slovenskega naroda, da to izvede in da vstopi potem v vlado. Zalibog nas argumenti »Slovenca« niso mogli prepričati, da odstopimo od svojega mnenja, temveč ga moramo vzdrževati še naprej.

»Slovenec« pravi, da se SLS ne more udeležiti pri sedanjem sporazumu, ker bi morala kapitulirati in zatajiti svoja načela. Že opetovano smo povdarili, da je SLS dolžna javno povedati, da je poskusila skleniti sporazum, da ga pa ni mogla skleniti vsled pretiranih zahtev nasprotni strani. Nikakor ne zadostuje, če pravi kdo, da že naprej ve, kak bo odgovor druge strani, temveč je treba na ta odgovor počakati. In zato ponavljamo: Kateri so tisti zahtevani, ne hipotetični, pogoji, vsled katerih se SLS ne more udeležiti sporazuma?

»Slovenec« pravi dalje, da more SLS skleniti samo sporazum kot enaka med enakimi in da smo tudi mi tak sporazum nekoč zagovarjali. Pa tak sporazum zagovarjamo še danes, ker je samo sporazum med enakimi na dobri podlagi. Toda tudi v tem pogledu velja gornje vprašanje: Kdaj se ni hotelo pogajati s SLS na tej podlagi? Tudi to vprašanje zahteva čisto jasn odgovor.

Našo primero z Versajsko pogodbo tolmači »Slovenec« čisto napačno. Mi nismo napisali te primere, ker bi bili mi kaki premaganci, temveč povdarili smo le ta fakt, da ne vidi nihče v tem kapitulaciji stranke, če ta podpiše kot funkcionar naroda tudi resnično kapitulacijo naroda. So momenti v narodnem življenju, ko stopi strankarska pripadnost politika čisto v ozadje in tak moment je, če n. pr. sklepa dr. Korošec kot zastopnik Slovencev sporazum s Hrvači in Srbi. Seveda je jasno, da se pri tem osebni nazor politika niti najmanj ne izpremeni in enako jasno je, da mu nihče ne bo očital kapitulacije, če bi vsled splošno narodnih, torej višjih, interesov žrtvoval kake strankarske. Ne razume mo, zakaj odklanja »Slovenec« ta naš nazor, saj je za SLS nad vse časten, ko zahteva od nje, da nastopa kot reprezentant naroda. Da bi mislili, da mora SLS pri tem zastopati liberalne in klerikalne nazore, je neresna šala »Slovenca«, na katero ni treba reagirati. SLS ima zastopati le tisto skupno misel, ki je lastna vsem Slovincem, pa naj bodo »liberalci« ali »klerikalci«, to je: da ne bo Slovenija zapostavljena, da se ne bo leta dolgo vladalo na račun Slovencev.

In da bi se to preprečilo, smo nastopili z zahtevo, da je SLS soudeležena pri sporazumu in tudi v vladi. Pri tem čisto dobro vemo, da je za SLS ugodnejše, če je v opoziciji, zato pa bi tudi njen požrtvovalni korak cenili in se ne obojavljali to tudi javno povedati.

Končno še kratko pojasnilo glede našega stališča do sporazuma, da ne bo večnih očitkov o naši nedoslednosti, ki je nikjer ni.

Smatrali smo in smatramo, da se je idealu sporazuma najbolj približal Davidovičev koncept. Če se pa ta koncept ni mogel izvesti, potem smo mnenja, da je boljši vsaj en sporazum kot noben. In če se je s sporazumom likvidiralo hrvatsko vprašanje, potem je vsaj v tem sporazumu na vsak način aktiven. Smatramo zato,

Seja vlade

Beograd, 12. avgusta. Politična situacija v Beogradu je oživela s prihodom članov vlade v Beograd. Dospeli so gotovo vsi ministri, Maksimović, Vukičević, Pavle Radić in drugi.

Včeraj dopoldne se je vršila seja ministrskega sveta, kateri je predsedoval Marko Gjuričić. Na seji se je vršila v prvi vrsti diskusija o trgovinskih pogajanjih z Avstrijo. Razen tega so razpravljali tudi o nameščanju državnih podtajnikov in o novem zakonu o občinah, s katerim bodo ukinjeni vsi dosedanj lokalni zakoni. Kar se tiče občinskih volitev v Dalmaciji, je notranji minister sporočil, da so volitve odgodene. Notr. minister je dalje poročal, da je ukaz o novih velikih županih na Hrvatskem in o upravnih uradnikih podpisan. Ti veliki župani bodo prišli v Beograd,

da prejmejo potrebne instrukcije od notr. ministra. Ko bodo vsa ta vprašanja rešena, bodo pričeli s postavljanjem kotarskih predstojnikov in ostalih upravnih uradnikov na ozemlju Hrvatske in Slavonije. Na koncu so razpravljali o vprašanju nettunskih konvencij, ki so v poslednjih dneh zbudile veliko zanimanje. Ministri so bili v vseh teh vprašanjih zelo rezervirani. Edini dr. Krajač je po seji izjavil novinarjem, da on ni dal novinarjem nobenih izjav o teh konvencijah. Seja se danes nadaljuje.

Razen seje ministrskega sveta se vršijo tudi seje ekonomske finančnega komiteta, na katerih razpravljajo o trgovinski pogodbi z Avstrijo. Vlada hiti z delom, ker so nekateri ministri izrazili željo, da se po utrjenem programu zopet razidejo na odmor.

Ninčić o nettunski pogodbi.

Beograd, 12. avgusta. Sinoči je sprejel zunanji minister dr. Ninčić novinarje in jim podal sledečo izjavo:

»Ko sem v listih prečital izjavo, ki naj bi jo podal minister trgovine, sem takoj vedel, da so vmes neke intrige ali pa senzacije letne vročine. Trditve, ki se podtikajo ministru trgovine, so pogrešne in nasprotujejo resničnemu dejanskemu stanju. Ker bi mogle te vesti vzbuditi v naši javnosti znatno razburjenje, sem smatral potrebno, da podam nekoliko pojasnil.

V konvencijah in v pogledu prometa in prometnih tarifov ni nobenih težkih določb. Takoj po podpisu sklenjenih konvencij sem podrobneje obvestil javnost o njihovi vsebini. Izjerno sem odgovoril na vprašanje narodnega posl. Grge Andjelinovića. Iz tega je lahko spoznati, da ni nobenih težkih in nevarnih obvez za naše strani, samo treba je vse to objektivno presojati. Zanimivo pa je, da se v trditvah, ki se pripisujejo ministru trgovine, ne navaja niti ena konkretna določba konvencije, marveč da se podaja neka izjava splošnega značaja, ki se ne nanaša na nobenega od podpisanih pogojev.

Natančno se razlaga le vprašanje vselevanja in zaposlevanja italijanskih delavcev in se skuša ustvariti celo vzemirjenje. V stvari je vse netočno in neresnično, kar se izjavlja v teh izmišljenih izjavah g. ministra trgovine. Nobene konvencije ni o izseljevanju Italijanov, ker v izseljeniškem vprašanju ni mogel biti dosežen noben sporazum. Obstoji samo kratka konvencija treh členov, ki govori o zaposlenju delavcev v eni in drugi državi. Iz prvega člena se vidi, da mi ne samo nismo sprejeli nobene obveze v pogledu zaposlitve italijanskih delavcev, temveč sklenjeno je celo, da veljajo v tem pogledu domači zakoni. Slednji pa, kakor znano, popolnoma izključujejo in prepovedujejo uporabo inozemskih de-

lavcev, kar pa je po mojem mnenju prebitirano. V prvem členu je označena le obojestranska obveza, da lahko ostanejo zaposleni na ozemlju druge države oni delavci, ki so bili tam zaposleni od 1. januarja 1920 do 1. januarja 1925. Zlasti je treba pomisliti pri tem, da je število naših delavcev, ki so zaposleni v Italiji, mnogo večje od števila italijanskih delavcev, zaposlenih pri nas. Jasno je, da je ta določba vsaj toliko koristna za nas, kolikor je za Italijo. Drugi člen te konvencije govori o prehodu delavcev preko pogodbenih držav na tretji teritorij. Zadnji (tretji) člen pa pravi, da traja ta konvencija toliko časa, kakor trgovinska pogodba, sklenjena 14. julija 1924. v Beogradu, torej najmanj za dobo petih let.

Iz tega sledi, da je razburjenje velikega dela naše javnosti neupravičeno. Sploh pa moramo reči, da je tak način diskusije o mednarodnih konvencijah zelo neprimeren. Resnici na ljubo pa moram izjaviti, da so prav tako pisali tudi italijanski listi. Vsak mednarodni sporazum je rezultat kompromisov, pri katerih popušča vsaka stranka v smislu zahtev druge stranke, ki bi dobila tako sama njenim interesom odgovarjajoče konvencije. Zato je potrebno presojati mednarodne konvencije vedno kot celoto, jih objektivno proučevati, toda ne neobjektivno povdarjati koncesije, ki jih je dala ena stran ali pa dobila v namenu, da se vstvari po potrebi neugoden ali zadovoljiv vtis.

Kadar se te konvencije presojajo objektivno, se more spoznati, da predstavljajo resne koristi za obe državi. Rešujoč kompromisnim putem nova sporna vprašanja, dajejo one več jasnosti in določnosti v našem medsebojnem razmerju. Zato morejo biti te konvencije le koristne in v dobro političnim odnošajem med našo kraljevino in Italijo.

MEJA PROTI GRČIJI ZAPRTA.

Beograd, 12. avgusta. Vlada je izdala vsem podrejenim organom naredbe, da se meja proti Grčiji zapre. To se je tudi zgodilo.

NOVI VELIKI ŽUPANI NA HRVATSKEM.

Beograd, 12. avgusta. Podpisan je ukaz o novih velikih županih na Hrvatskem. Za velikega župana v Zagrebu je imenovan dr. Treščec, v Osijeku dr. Ljudevit Gaj, v Vukovaru dr. Barec in v Karlovcu Andrija Zdravković.

Novi drž. podtajniki.

Beograd, 12. avgusta. Sinoči je vlada pripravila ukaz o imenovanju državnih podtajnikov, ki bo v kratkem podpisan. V ministrstvu agrarne reforme so imenovani za podtajnike radikali: Vlada Andrić za Bosno, Steva Sivaković za Vojvodino, Bora Milovanović za južno Srbijo. V ministrstvu šum in rud je imenovan radikal Bogoljub Kujundžić, v finančnem ministrstvu Ivan Neudorfer (HSS), v prosvetnem ministrstvu dr. Jos. Pasarić, v ministrstvu socijalne politike dr. Juraj Krnjević.

KRALJ OSTANE NA BLEDU DO KONCA MESECA.

Beograd, 13. avgusta. Doznavamo iz dvorskih krogov, da bo Nj. V. kralj ostal do konca tega meseca na Bledu. Nato bo kraljeva dvojica posetila Dalmacijo in Črno goro. Nj. V. kralj je z ministrom ver določil, da poseti dne 15. septembra bivošo črnogorsko prestolico Cetinje. Ob tej priliki se bodo vršile velike slavnosti.

STEPAN RADIĆ — NAŠ DELEGAT NA SEJI ZVEZE NARODOV.

Beograd, 12. avgusta. Delegati naše države na seji Zveze narodov so: dr. Ninčić, Laza Marković in posl. v Bernu Jovanović. Namestnika z istimi pravicami pa St. Radić in rad. posl. Vasa Jovanović.

SEJA ODBORA ZA ZUNANJE ZADEVE SKLICANA.

Beograd, 12. avgusta. V petek je sklicana seja odbora za zunanje posle. Na tej seji bodo razpravljali tudi o volitvah novega člana naše parlamentarne delegacije za interparlamentarno konferenco v Washingtonu, ker je član delegacije g. Vasa Jovanović podal ostavko. Ob tej priliki bodo prečitani referati o politični, ekonomski in finančni situaciji naše države, ki jih je pripravila naša delegacija za konferenco v Washingtonu.

SESTANEK NINČIČA S CENA-BEGOM.

Beograd, 12. avgusta. Danes dopoldne se sestane v zunanjem ministrstvu albanski zunanji minister g. Cena-beg in zunanji minister dr. Ninčić. Na konferenci bosta razpravljala o politični akciji za zbližanje obeh držav ter o zvezni in prijateljski pogodbi. Obe vladi želita, da bi prišlo med sosednjima državama do dobrih odnošajev.

PO RADIČEVIH IZJAVAH.

Beograd, 12. avgusta. Izjava, ki jo je dal Stjepan Radić na Sušaku je izzvala v beograjskih političnih krogih veliko senzacijo, zlasti še, ker je v nasprotju z ono izjavo, ki jo je dal Stjepan Radić pred dvema dnevi o narodnih manjšinah.

ATENTAT NA PODPREDSEDNIKA ALBANSKE VLADE.

Sarajevo, 12. avgusta. Sinoči je neki žandar bivše albanske vlade pravoslavne vladike Fan Nollija nameraval izvršiti atentat na sedanjega podpredsednika albanske vlade Nikola Vijeća, ki se nahaja v Sarajevu. Podpredsednik albanske vlade g. Vijeća je prispel pred 14 dnevi v Ilidže. Sinoči je prišel v Sarajevo na korzo. Naenkrat je priskočil k njemu nek Albanec, zavpil nekaj v albanskem jeziku in mu vrgel v obraz neko tekočino. Nato je potegnil izza pasa revolver in hotel Vijeća ustreliti. Prisotni so priskočili na pomoč in iztrgali Albancu revolver. Atentator je bil prijat in odveden v zapore, kjer je bil zaslišan. G. Vijeća ni zadobil težkih poškodb, zgorela mu je samo obleka.

Seja izvršilnega odbora SDS.

Posebnost sej izvršilnega odbora in načelstva slovenske SDS je, da vsi na njih podani referati in govori niso v bistvu ničesar drugega, ko ekscerpti iz »Jutra«. Kar je pisalo teden dni pred sejo običnega ali izvršilnega odbora »Jutra«, to se potem preleva na seji do dolgočasnosti. Nikdar pa se ne oglasi nobena nova misel, nikdar ne pomeni seja idejen napredek.

Sobotna seja izvršilnega odbora SDS je v tem oziru zlasti tipična. Vse stare »Jutrove« fraze so na tej seji doživele neponošno vstajenje. Zopet smo čuli o historičnem uspehu nacionalnega bloka, zopet slišali, da je naperjena fronta SDS proti klerikalizmu in separatizmu in zopet je bilo govorjeno o velikih kulturnih, gospodarskih in socialnih nalogah, ki da jih bo izvedla SDS. Vse to pa je seveda zaključilo prerokovanje o skorajšnjem padcu sedanje vlade.

Tudi drugo glavno poročilo je ostalo zvesto posebnosti sej SDS. Obrtna banka bi bila že uresničena, da ni kriza vlade vse pokopala. Načrt o novih direktnih davkih je gotov in bil bi že predložen Narodni skupščini, da ni bilo krize vlade. Zato pa ni preprečila kriza vlade, da ne bi bila zakonjena reorganizacija Trgovske in obrtniške zbornice, dasi je ta reorganizacija absolutno slaba. Dosledno pisavi »Jutra« je seveda tudi drugi glavni referent na seji izvršilnega odbora SDS mnenja, da so poslanci SDS bili tisti, ki so dosegli omiljenje davka na telesno delo. Ker pripisuje to zaslugo »Slovenec« dr. Korčiču, bi bilo pa interesantno izvedeti, kdo ima pravzaprav glavno zaslugo. Interesantno je tudi to, da je bil drugi glavni referent silno nezadovoljen s carinsko tarifo, ki jo je izdelala vlada, v kateri je bil sam pomočnik. Na kritičnost poslušalcev se torej ni polagalo posebne pozornosti.

Ponavljjanje »Jutra« je torej bila glavna vsebina govorov, izrečenih na sobotni seji izvršilnega odbora SDS. In to ponavljanje se je dokumentiralo celo v — molku.

O čemur molči »Jutra«, o tem se je molčalo tudi na sobotni seji. In vendar je prav mnogo vprašanih, na katere javnost z nestrpnostjo pričakuje odgovora.

Tako bi bila javnost zelo radovedna, kakšni so odnosi SDS in Trboveljske premogovne družbe. Tudi cement za Sokolske do-

me bi našel prav radovedno publiko. In naši industrijski krogi bi silno radi slišali, zakaj je Trboveljski premog dražji ko boljši poljski premog. Prav dobro bi enako došlo pojasnilo, zakaj je ostravski premog neprimerne cenejši od trboveljskega? Cela kopa vprašanj je zvezana s to točko in med njimi ni niti enega vprašanja, ki ne bi javnosti zanimalo. In ni kmalu za SDS in njen boj proti klerikalizmu bolj hvaležnega vprašanja od vprašanja: zakaj da »Slovenec« v lepi zvezi z »Jutrom« molči o dragem trboveljskem premogu.

Pa še druga vprašanja so, ki bi se na seji izvršilnega odbora »napredne« stranke pač morala razpravljati. V prvi vrsti je malo čudno, če naprednjaki molče o persekucijah naprednih učiteljev. Enako se čudimo, da ni bilo na seji moža, ki bi nastopil za avtonomne pravice Ljubljane. Ali so mar bili vsi soglasni s tem, da je prav, če je Ljubljana brez županov?

Govorom podoben je tudi komunisti. Izreka se soglasna zaupnica obema referentoma. Ni bilo treba tega posebej naglašati, ker je že »Jutra« dovolj pisalo o zaupnici obema referentoma. Zavarovano pa je, da se v komunikaciji konstatira, kako razveseljuje napredno stranko organizacija v obeh oblastih. Zdi se nam, da bi smela to konstatirati samo radikalna stranka, ker je smešno, da napredne stranke, ki je živela od vladne moči tedaj, kadar je izgubila vso vladno oporo. Čisto v skladu z »Jutrovim« uvodnikom se tudi prepušča predsedstvu oblastne organizacije proste roke, ker se situacija ni razčistila. Če ni situacija razčiščena niti z imenovanjem nove vlade, potem bi res radi izvedeli, kdaj da je situacija razčiščena.

S tem pa je izgubila seja izvršilnega odbora sploh vsak zmisel. Na seji bi se vendar morala podati članom izvršilnega odbora točna slika novega položaja in jim dati direktiva za nadaljnje delo. Mesto tega se je o tem sploh molčalo in prepuščalo predsedstvu, da se lovi za dogodki. Dekadence stranke je v tem očitna in ne bo preostalo ničesar drugega, ko da »Jutra« zopet pripravi snov za prihodnjo sejo. Zakaj posebnost slovenske SDS mora biti varovana in originalne misli so še nadalje na sejah SDS — neumestne.

Upravna reforma — v Avstriji.

K dobremu tonu gotovega tiska v nasledstvenih državah spada običajno nerogčenje nad avstrijsko republiko, državo, ki je le vsled velikodušnosti svojih sosedov prebolela prve krize in ki se more finančno vzdrževati le na bergljah mednarodno zajamčenih kreditov. Mnogi listi pa grešijo, ko prehajajo s prezirljivim molkom preko ustavnega življenja male republike, preko avstrijske tiskovne in zborovne svobode, da ne govorimo o reformah na polju upravne zakonodaje, čeprav bi imeli mnogo povoda, ogledati si ta področja male sosedne države.

Avstrijska republika spada brez dvoma med najboljše evropske demokracije. Tisk je svoboden. Neovirano izhajajo listi vseh smeri (tudi habsburško-legitimistični) — njim ne dela oblast v okviru zakona nikakih težkoč, belih cenzurnih lis ni videti nikjer in tudi ne Kajnova žiga druge izdaje po zaplembi ali »zabranic«, kakor pravijo naši »Jugoslaveni«.

Policijske oblasti ne podučujejo uradništev pravopisa, ne dajejo jim smernic, kaj se sme in kaj se ne sme priobčiti. Železnica in pošta izvršujeta samo eno nalogo: prevoz jima zaupanih pošiljatev. Nikdo še ni na Dunaju zahteval, da se imajo — radi ohranjanja nemškega značaja prestolice — odstraniti nemški napisi trdk itd., in najradikalnejšim kričalcem še ni prišlo na um, zahtevati protokolizacijo inozemskih podjetij le v nemškem jeziku. Nikdo tudi ne misli na to, da bi vrnil v upravne svete inozemskih bank celo vrsto avstrijskih politikov, »računajoč« iz premenjenimi razmerami. Noben minister se ne bi drznil, prepovedati v parlamentu kako interpelacijo. Najvažnejša vprašanja visoke in gospodarske politike se rešujejo v javnih diskusijah parlamenta in tudi manjšina ima možnost — kakor se je nedavno izkazalo — vnesti svoje stališče v sklep parlamenta.

Ta demokratična in mnogo prezirana republika si je sedaj povrn izgradila še svojo upravno reformo. Brez pretiranja je mogel poročevalec Nationalratla govoriti o zgodovinskem trenutku, ko se je Avstrija definitivno poslovila od Prügelpatenta iz l. 1854 (ki pa je pri nas in na Češkem še vedno v veljavi), od vseh zakonodajnih ostankov predmarčne dobe in srednjeveškega upravnega procesa.

1. januarja 1926 stopi v Avstriji v veljavo nova upravna reforma, ki ureja edinstveno in pregledno celokupno postopanje. Na mesto raztresenih, nejasnih in manjkavih predpisov je stopila moderna, duhu časa odgovarjajoča zakonita uredba. Nova reforma uvaja v upravno postopanje elemente javnosti in neposrednosti, strankam je zajamčena cela vrsta pravic, predvsem pravica zasliševanja v vseh fazah postopanja.

Oblasti so na podlagi te zakonite uredbe dolžne hitro reševati sleherni slučaj. Zakon daje državljanu pravico in možnost, prisiliti oblasti k hitremu izpolnjevanju njihovih dolžnosti, promet z oblastmi se bo olajšal, čuvstvo pravne sigurnosti med državljanji se bo dvignilo, z njim pa obenem tudi državljanska zavest avstrijskega prebivalstva.

In kako je v tem oziru pri nas? Od časa do časa — vsakih šest, sedem mesecev recimo — pride iz Beograda majhna, nezmatna vest, da se neki odbor bavi s problemi upravne reforme. Isto velja o odboru za davčno reformo. O fazah delovanja teh odborov ne moremo izvedeti niti besedice. Na Hrvaškem se ravna po policijske oblasti prav veselo v smislu Franc Jožefovega Prügelpatenta, v vsaki pokrajini se poslužujejo glede upravnega postopanja druge metode, kot tako pa je to postopanje postavljeno na izročene forme in tradicije, ki skozi več desetletij niso bile niti opiljene, tem manj temeljito revidirane. Pobiranje taks od najmanjše prošnje in njene še ubornejšie priloge je naravnost upravni škandal, ki mu bo treba napraviti konec. Nekolekavana prošnja roma v koš in uradnik se je celo veselil, ker ga pomanjkanje koleka razrešuje nadaljnega uradovanja. V visokih uradniških krogih so celo mnenja, da ima pobiranje visokih kolekovin to prednost, — čujte in strmite! — da se število vlog zmanjšuje. To je špekulacija državne uprave na pomislek tistih stotisočev državljanov, ki so primorani, obračati se do nje s pismenimi vlogami. To je avstrijska upravna reforma v kali onemogočila.

Našo skupščino čakajo sedaj velike naloge. Ni dovolj, zatreti korupcijo, treba bo z uvedbo upravne reforme izvesti končno likvidacijo dvotirnega upravnega sistema. Uprava bodi prirojena potrebam. Uradi in naprave, čijih samostojna eksistenca ni utemeljena, naj se združijo ali opuste. So upravne naloge, ki jih bodo morale — v interesu skrajšanega postopanja — višje instance odstopiti podrejenim mestom. Odstraniti bo treba paralelno vodstvo agend v raznovrstnih uradih. Slednji bi trebalo uzakoniti norme skrajšanja in ubrzanega upravnega postopanja. Čas je, da se poklicani činitelji zdramijo. Političen sporazum je bil prvi veliki korak h konsolidaciji. Osvoboditi državljana birokratske samovolje, komoditete in upravne komplicitnosti: to je druga velika naloga, ki se mora izvršiti radi izboljšanja državne uprave in radi vzpostavitve pravice, ki jih Vidovdanska ustava jamči državljanom naše kraljevine. Našim politikom pa ne bi škodovalo, če bi si hoteli ogledati avstrijsko upravno reformo v teoriji in — praksi.

— b.

Politične vesti.

— Delo bivšega interniranega vodstva HSS. Z oprostivostjo interniranih voditeljev HSS si je stranka zelo opomogla, zakaj vsi internirani voditelji so nad vse agili in je sedaj organizacija HSS povsod oživljena. Dr. Predavec je prevzel vodstvo vseh gospodarskih organizacij HSS, drugi člani vodstva pa skrbijo za politične organizacije. Povsod se prirejajo sestanki, kjer poročajo člani vodstva. Tako je bilo v nedeljo 70 dobro obiskanih sestankov HSS. — Zelo verjetno je, da bodo bivši internirani člani vodstva vstopili tudi v vlado. Tako bi postal dr. Krnjevič državni podtajnik v ministrstvu za socialno

politiko, dr. Predavec pa v ministrstvu agrarne reforme.

— Ukaz o imenovanju velikih županov na Hrvaškem podpisal. Dr. Maček je izjavil, da je ukaz o imenovanju zagrebškega, karlovaškega in osješkega velikega župana podpisan. Vprašanje ostalih velikih županov bo rešeno v najkrajšem času.

— Stipska afera. Pred dnevi so poročali listi, da je policija odkrila v Stipu zaroto bolgarofilov. To zaroto so bili vmešani tudi najuglednejši meščani Stipa. Vsem je policija izvršila okoli 18 aretacij. Skoraj pa so se čuli glasovi, da si je policija celo afero

izmislila, da bi mogla preganjati nasprotnike radikalne stranke. V tem smislu je tudi pisal Davidović notranjemu ministru. Veliki župan bregalnške oblasti pa je trditve Davidovića in demokratskih poslancev bregalnške oblasti odločno zavračal in stala je trditve proti trditvi. »Politika« je zato poslala v Stip svojega posebnega poročevalca, ki je obiskal tudi radikal. poslanca Puzderlijevića, ki mu je dejal, da ne veruje, da bi obstojala v Stipu kakak taka organizacija, kakor pravi policija. On sam je iz Stipa in ga zato pozna. Vso afero je po njegovem mnenju povzročil vojvoda Ciklević. V vasi je ujel nekoga meščana iz Stipa in ga prisilil, da mu pove, kdo da pripada makedonski komitski organizaciji. To je storil vsled tega, ker se boji, da ne bi prejel več plače, če ne bi bilo več komitske nevarnosti. Puzderlijević je to tudi povedal velikemu županu, ki pa je vso stvar napačno razumel. K Puzderlijeviću so prišli meščani Stipa in mu rekli: Davno smo se že odrekli komitom. Pa vi nam ne verujete. Kaj naj storimo? Ali se naj izselimo? Puzderlijević je prepičtan, da bo sodišče vse aretirance oprostilo, ker je njemu izjavil Miša Dabović, ki je glavna priča proti njim, da je bil tako dolgo tepen, dokler ni izpovedal, kar se je od njega zahtevalo. To je Puzderlijević sporočil tudi notranjemu ministru. — Izjava radikalnega poslanca pove dovolj!

— Bahavi g. Mussolini. Z ozirom na odstop Orlanda piše Mussolini v fašistovskem organu »Popolo d'Italia«: »Da ni za politike stare šole ko Orlando, Giolitti, De Nicola in slične v javnem življenju nobenega prostora več, res ni bilo treba prizadetim, da sami to oznanjajo, zakaj njih napačne govore dovolj glasno. Sedaj se pripravljajo drugi možje, da stopijo na njih mesta.« — Nasprotno tem bahavim besedam Mussolinija pa vsi meščanski listi zelo odobravajo Orlandov nastop in pravijo, da za može z res liberalnimi nazori ni več mesta v javnem političnem življenju Italije.

— Franciski zunanji minister Briand je dospel v ponedeljek v London. Na kolodvoru ga je čakal veliki britanski zunanji minister Chamberlain. Prvi uradni sestanek obeh zunanjih ministrov je bil večer ob 11. uri dopoldne. — Zelo se komentira odsotnost belgijskega zunanjega ministra Vandervelda. Belgija je namreč glede vzhodnega garancijskega pakta v nasprotju s Francijo. Belgija pravi, da je samo zaveznica Francije, ne pa tudi Poljske in zato da se v nobenem slučaju ne more angažirati za Poljsko. Dosledno temu je tudi Belgija mnenja, da se smejo uporabiti proti Nemčiji sankcije le po sklepu Zveze narodov.

— Socialisti proti vladi Painlevéja. Agencija »Havas« poroča: Okrajni kongresi socialističnih organizacij so sprejeli resolucijo, ki se izreka proti podpiranju vlade Painlevé. V resolucijah pa se socialisti ne izrekajo za sistematično opozicijo. Pač pa so odločno proti vstopu v vlado.

— Maršal Petain o maroški vojni. Maršal Petain je predložil vladi poročilo, v katerem med drugim pravi, da Francija še nikdar ni naletela v kolonialnih vojnah na tako močnega, discipliniranega in dobro oboroženega nasprotnika, kakor je Abdelkrim. On da razpolaga s 30.000 do 40.000 zelo dobro izvežbanih vojakov. Francoske predstraže na drugi strani Merga reke so docela izvršile svojo dolžnost in zlomile prvi napad Abdelkrima. Sedaj, ko so dospela nova ojačenja, bo mogoče nadomestiti že tri mesece v boju stoječe čete z novimi. Posrečilo se je, da je avtoriteta francoskih oblasti povsod utrjena. Politični cilji Rifanov, da bi osvojili Fez in Tazo, so se popolnoma ponesrečili.

— Francoski uspeh v Maroku. Francozi so brez boja zasedli važno postojanko Amergoz, ker so se Rifani vsled velike sile Francozov umaknili. Tudi na drugih točkah so dosegli Francozi uspehe. Vsled najnovjših uspehov Francozov so vse grožnje Abdelkrima na plemena, da bi se njemu pridružila, zaman. — Na fronti pri Melili so pričeli Rifani z ofenzivo proti Špancem.

— Kako je prišlo do poraza Francozov v Siriji. Ker so nastali spori med frankofilskimi in frankofobskimi Druzi in je bila nevarnost, da pride do odprte bitke, je bila poslana 160 mož močna francoska četa, da pomiri oba tabora. Ko je prišla ta četa v gorovje, so jo Druzi obkolili in pobili. Samo 66 vojakov se je moglo rešiti. Nato je bila odposlana večja kolona, da kaznuje upornike. Koloni je sledil munijski tren, zastražen od sirskih in madagaskarskih strelcev. Ker je sledil munijski tren le polagoma, se je oddaljil tren zelo od kolone. To so uporabili Druzi in se navajali na tren s tako silo, da so strelci pobegnili. Tako je padel ves tren v roke Druzov. Poveljujoči trenski oficir se je ustrelil, da ne pade v roke upornikov. Infanterijska kolona, ki je bila sedaj brez trenja in zadostne municije, se je morala brez trenja umakniti. Nasprotno angleškim vestem je postojanka v Suveidi še vedno rokah francoskih čet. Ministrski predsednik Painlevé je izjavil, da položaj v Siriji za Francijo nikakor ni nevaren.

— Angleški rudarji ne odnehajo. V angleškem parlamentu je izjavil Baldwin, da se nikakor ne boji grožnje delavske strokovne zveze (Trade Union), da pride do generalne stavke, ker si bo znala družba vedno pomagati in primerno parirati vsak korak, ki bi ogrožal narodno gospodarstvo. Na ta govor ministrskega predsednika je reagiral tajnik angleške rudarske zveze Cook in dejal, da se bo sedela vlada ko hiša iz blata, če bo delavstvo složno. Tudi vlada z največjo večino je proti složnemu nastopu delavstva brezmočna. Boj še ni končan. Čez devet mesecev da bo vlada prisiljena, da prevzame rudnike. V nasprotnem slučaju pa bo prišlo do velikih konfliktov, ker delavstvo nikakor ne bo odstopilo od sedanjih svojih pravic, temveč si hoče svoj položaj izboljšati. On sam sicer upa, da pride do mirne rešitve, toda izjave lastnikov rudnikov in angleškega ministrskega predsednika dokazujejo, da je konflikt neizogiben.

Prosveta.

Sentjakovski gledališki oder je vprizoril v sezoni 1924-25 sledeča dela: Ivan Cankar: Za narodov blagor in Kralj na Betajnovi; Görner: Maks v škripih; A. Remec: Kirke; A. Wildgans: Beda; E. Kristan: Drobline iz Pavlihove zapuščine; A. K.: Ljubezen in ljubosumnost; E. Jauls: Vražja misel; F. Zagar: Zaroka; A. Čehov: Snubač. Skupaj 4 komedije, 3 burke, 1 tragigroteska, 1 drama in 1 žaloigra. Gostovanja so se vršila: 1 v Mojstrani, 2 v Skofji Loki in 2 v Bohinju. Sezona 1925-26 se odpre z A. Novačanovo: Velejo ali pa z Iv. Cankarjem: Jakob Ruda.

Gospodarstvo.

LJUBLJANSKA BORZA,
dne 11. avgusta 1925.

Vrednote: Invest. posojilo iz l. 1921 den. 75; loter. drž. renta za vojno škodo den. 280, bl. 280; zast. listi Kranj. dež. banke den. 25; kom. zadolž. Kranj. dež. banke den. 25; Celj. posojilnica den. 201, bl. 204; Ljubljanska kr. banka den. 230, bl. 265; Merkantilna banka den. 100, bl. 105; Prva hrv. štedionica den. 840; Slavenska banka den. 64, bl. 68; Kred. zavod den. 175, bl. 185; Strojne tovarne in livarne den. 95, bl. 126; Trboveljska den. 340, bl. 348; Papirnice Vevče den. 100, bl. 107; Stavbna družba den. 165, bl. 180.

Blago: Orhovi plahi, 40 ali 45 mm, 70 ali 80 mm, 2—3 leta stari, I., II. vrsta, feo meja den. 1300; hrastove vozovne deščice, I., II., 2 tretjini, 43 mm, 2,65 m, 1 tretjina 53 mm, 2,85 m, feo meja den. 1280, bl. 1300; bukovala, 1 m dolž., suha, feo djevdjelija, 3 vag., den. 32, bl. 32; hrastova drva, 1 m dolž., feo djevdjelija, 3 vag., den. 32, bl. 32; pšenica bačka, par. Ljubljana bl. 320; pšenica domača, feo Ljubljana den. 275; pšenica hrvaška, par. Ljubljana bl. 270; koruza slavonska, par. Ljubljana bl. 225; laneno seme, feo Ljubljana, 2 vag., den. 495, bl. 495; otrobi pšenični, feo Postojna trans. bl. 195.

BORZE.

— Zagreb, dne 11. avgusta. Devize: Newyork ček 55.65—56.15, London ček 270.25 do 272.25, London izplačilo 270.41 do 272.41, Paris 260.50 do 264.50, Curih 1082.50 do 1090.50, Praga 164.72 do 166.72, Berlin 1820 do 1830, Amsterdam 2242—2262, Dunaj 7.805 do 7.905.

— Curih, dne 11. avgusta. Beograd 9.25, Newyork 516, London 25.015, Pariz 24.15, Praga 15.25, Milan 18.70, Bukarešta 2.70, Sofija 3.75, Berlin 122.60, Dunaj 72.525, Budimpešta 0.007255.

× Poljsko državno zlato posojilo. Generalni konzulat republike Poljske v Zagrebu sporoča, da je izšla naredba ministrstva financ, s katero se konvertira poljsko 8% državno zlato posojilo iz leta 1922 v 8% konverzijsko posojilo. Rok za izvršitev konverzije poteče 31. decembra 1926. I. Natannejše podatke daje interesentom generalni konzulat poljske republike v Zagrebu.

× Cene v Kanadi. Tržne cene v Montrealu, kakor tudi poročila o gospodarskem položaju v Kanadi, so interesentom v pisarni zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani na vpogled.

× Olajšave za poset dunajskega velesejma. Vsem razstavljalcem in posetnikom IX. dunajskega mednarodnega sejma, ki se vrši od 6. do 13. septembra t. l., je odobren za potovanje na Dunaj in nazaj na vseh progah železnice SHS 25% popust na tarifnih vozniških cenah. Za prevoz predmetov je dovoljen istotako popust pod pogoji, ki so interesentom v pisarni zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani na vpogled.

× Poljsko poslanstvo je obvestilo naše ministrstvo, da je poljska vlada z namenom, da ojača in čim bolj razvije gospodarske zveze med našo kraljevino in Poljsko, imenovala g. Ottona Weclawowicza za trgovinskega svetnika pri poljskem poslanstvu v Beogradu.

× Dobave. Pri stalni vojni bolnici v Ljubljani se bo sklenila dne 20. avgusta t. l. direktna pogodba za dobavo mleka in telečjege mesa. Direkcija drž. železnice v Ljubljani sprejema do 28. avgusta t. l. ponudbe glede dobave martinovega jekla, glede dobave pocinkane pločevine, glede dobave medene pločevine, glede dobave bakrenih cevi, glede dobave medene žice, glede dobave meril na sunek ter glede dobave jeklenih odlitkov. Pogoji itd. so na vpogled pri ekonomskem odeljenju te direkcije. Direkcija državne rudnika v Brezi sprejema do 30. avgusta t. l. ponudbe glede dobave 500 kg bencina. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 4. septembra t. l. pri upravi državnih monopolov v Beogradu glede dobave 345 kub. m bukovih drv; pri direkciji drž. železnice v Zagrebu glede dobave raznih kemikalij, barve, firneža, apna, cementa, opeke, konoplje za mašenje, terpentina itd.; pri direkciji drž. železnice v Subotici glede dobave lomljenega kamena. — Dne 5. septembra t. l. pri upravi drž. monopolov v Beogradu glede dobave 477.000 kg petroleja; pri direkciji drž. železnice v Sarajevu glede dobave strojnih jernov; pri direkciji drž. železnice v Subotici glede dobave tapetiškega materiala. Predvide se natannejši podatki so v pisarni zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

× Dobave. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 27. avgusta t. l. pri direkciji državnih železnice v Ljubljani glede dobave materiala iz kavitka; pri direkciji državnih železnice v Zagrebu glede dobave materiala za gornji stroj (tračnic, skretnic itd.); pri direkciji državnih železnice v Sarajevu glede dobave Mannesmannovih cevi. — Dne 28. avgusta t. l. pri direkciji državnih železnice v Zagrebu glede dobave ščetk, modre galice in salmiakove soli za baterije. — Predmetni oglasi z natannejšimi podatki so v pisarni zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dnevne vesti.

KAJ JE Z LJUBLJANSKIMI VOLITVAMI?

Odveč je naglašati potrebo, da pride Ljubljana zopet do svojega zakonitega zastopstva. Dokler je bila vlada PP, je pač vsak Ljubljančan znal, da je čisto brezuspešno zahtevali razpis ljubljanskih občinskih volitev, ker je tem volitvam nasprotovala SDS, ki je bila zastopana v vladi.

Toda danes SDS ni več v vladi in odpadla je glavna ovira za razpis ljubljanskih občinskih volitev. Kljub temu pa o volitvah ni ne duha ne sluha.

Vemo, da nova vlada nima prav nobenega namena kratiti avtonomne pravice Ljubljane in da z njene strani ni nobenega resnega zadržanja, da se ne bi mogle ljubljanske občinske volitve razpisati. Toda tudi kljub temu se z volitvami odlašajo in Ljubljana je še vedno brez župana.

Ali so morda krive stranke, ki so v tej stvari popolnoma pasivne? Ali so merodajni drugi vzroki? Ali je temu odlašanje krivo neko drugo — tudi nepotrebno odlašanje?

Naj bo že kakorkoli, eno je gotovo: da je namreč treba ljubljanske občinske volitve čim prej razpisati in vrniti Ljubljani one pravice, ki ji po zakonu gredo in ki so še danes pogazene.

— Ugotavljam, da gosp. M. A. C. na dva naša poziva molči. Svoje vsled tega mnenja, da si g. M. A. C. pri pisanju o »belem robu« ni ničesar mislil. Kjer pa nič ni, je izgubil cesar pravico in zato ni čudno, če je izgubil tudi g. M. A. C. argument za pojasnilo.

— Včerajšnji »Slovenski Narod« poroča, da je dr. P. Pestotnik, gimn. ravnatelj v Vel. Bečkerek, imenovan za šefa prosvete v ljubljanski oblasti. To ni res! Dr. Pavel Pestotnik je bil imenovan in sicer dne 4. julija od vlade PP. — To seveda »Slov. Narod« prav dobro ve, ker smo mi to imenovanje pojasnili. Bomo videli, katera konstatacija bo držala!

— Agrarna reforma. Ministrstvo za agrarno reformo je izdalo zbirko zakonov, naredb in razpisov, ki so bili doslej izdani v pogledu na izvedbo agrarne reforme. Agrarno-reformnim interesentom bo pregledno urejena uradna zbirka gotovo dobro služila. Knjižgo se dobi pri Agrarni direkciji v Ljubljani, Gosposka ulica št. 15/I. za ceno 50 Din. Ako se naroči knjiga po pošti, je poslata v naprej znesek 60 dinarjev.

— Izvoz rude. Prometno ministrstvo je dovolilo 25% znižanje vožnje za izvoz rude domače proveniencie.

— Kongres židovske omladine v Sarajevu. V nedeljo se je vršil v Sarajevu kongres židovske omladine. Na kongres je prišlo okrog 700 delegatov iz vse države. Kongres se danes konča. Listi pišejo, da je radi številnih športnih in zabavnih prireditev jako zanimiv.

— Pobijanje draginje v Sarajevu. Po zagrebškem zgledu je podvzeta tudi v Sarajevu akcija za pobijanje draginje. Sestavljen je poseben odbor, ki obstoji iz zastopnikov občine in meščanstva.

— Nakup vojaških reči po civilnih osebah. Ker se večkrat dogaja, da prebivalstvo kljub svoječasnemu opominu še vedno kupuje vojaške stvari, opozarjamo vnovič na posledice § 115. vojaškega zakona, po katerem se kaznuje vsakdo, ki kupi ali shrani ali zataji kako vojaško stvar, bodisi orožje, obleko, obutev itd. z zaporom do treh let.

— Odlikovanje. Župan in veleposestnik v Gradcu v Beli Krajini g. Mazelle je odlikovan z redom Sv. Križa IV. stopnje.

— Iz prosvetne službe. Imenovan je za asistenta na medicinski fakulteti zagrebške univerze sekundarni zdravnik v Ljubljani dr. Joža Gostiša. Na teološki fakulteti v Ljubljani je imenovan za rednega profesorja dr. Matija Slavič. Vpokojen je šolski upravljavec v Veredniku, kočevski okraj, Rajko Mešan. Z članico narodnega gledališča v Ljubljani s pravicami uradnika 2. skupine II. kat. je imenovana gospa Marija Vera.

— V srednješolski službi so napredovali: dr. Vinko Sarabon, profesor na I. drž. gimnaziji v Ljubljani, iz 5. skupine v 4. skupino I. kat.; Slavko Raič, profesor na realni gimnaziji v Celju, iz 6. skupine v 5. skupino I. kategorije; Fran Trošt, strokovni učitelj, iz 3. skupine v 2. skupino II. kat.; Fran Bračun, profesor na gimnaziji v Mariboru, iz 6. skupine v 5. skupino I. kategorije.

— Izpremembe v državni službi. Profesor dr. Koprivnik je premeščen z državne realke v Ljubljani na učiteljske in z učiteljske na realko dr. Peterlin in prof. Robida.

— Novi javni inženjer v Celju. Ministrstvo za javna dela je dovolilo javno prakso inženjerju Francu Domerju v Celju.

— Zveza večernega vlaka iz Maribora. Prevalj v Slovenjgradec. Po dolgem času smo vendar dobili to v vseh ozirih zelo potrebno zvezo, za kar se imamo v prvi vrsti zahvaliti našemu marljivemu županu g. Cajnkotu in srezkemu poglavarju g. Viherju, ki vedno ščitita interese našega ljudstva v splošnem. Vlak vozi iz Dravograd ob 20.22 (8.22 zvečer) ter pride ob 9. uri v Slovenjgradec. — Anton Florič, gostilna »Narodni dom«.

— Potujoče vaško gledališče. Sovjetske oblasti nameravajo ustanoviti potujoča gledališča, ki bodo potovala od vasi do vasi. Vožila se bodo na posebnih vozovih, tako, da bo mogoče v par urah postaviti oder in gledališče. Vsako gledališče bo imelo osem igralcev, kulise in druge potrebne rekvizite ter knjige in brošure. Sovjetske oblasti se bodo posluževale teh vrst gledališč tudi za propagando.

— Novo nahajališče zlata v Rusiji. Po poročilih iz Irkutsk so našli na levem bregu reke Tome, kakih 6 verst od ameriške industrijske kolonije nova nahajališča zlata. Ugotovljeno je, da vsebuje pesek zelo veliko zlata.

— Radikalno sredstvo. Londonski časopisi poročajo o drastičnih merah, ki so bile podvzele v Pittsburgu (Pennsylvania) zoper pre-

stopke v avtomobilskem prometu. Tam je namreč povzročilo naraščanje avtomobilskega prometa, prav tako, kakor v drugih ameriških mestih, veliko motenje prometa. Temu nedostatku hočejo odpomoči na ta način, da so vpeljali stroge vredpise ter uvedli poseben policijski kor za promet. Moštvo je sestavljeno iz posebno močnih in energičnih mož. Toda šoferji se niso izkazali kot ljudje, katerim je lahko priti do konca. Niso se brigali za povelja in kazni. Da se napravi temu konec, je dobila policija pravico, da se poslužuje v slučaju potrebe službenih revolverjev. Policija se te pravice tudi poslužuje brez pomisleka, kakor hitro se kak avtomobil na dano povelje ne ustavi. To je učinkovalo, vendar pa se dogajajo še vedno slučaj, da streljajo policisti na avtomobile, ki se nočejo ustaviti.

— Potres v Mali Aziji. Iz Smirne poročajo: V Hamigjan Dinaru je bil te dni hud potres. Železniška postaja in neka sosedna vas sta popolnoma razrušeni.

— Eksplozijska katastrofa. Iz Ravenne poročajo: V tovarni za smodnik v San Martino di Luo se je pripetila te dni eksplozija, pri kateri je bilo ubitih 9 oseb. Oblasti so podvzele resilno akcijo. Na kraj nesreče je odšlo vojaštvo in požarna bramba.

— Stiri žrte strela. Rimska »Tribuna« poroča: V bližini vasi Carignano je udarila med hudo nevihto strela v skedenj, v katerem se je zatekla neka kmetijska družina. Strela je ubila dva brata in dve sestri. Oče, mati in najstarejša sestra so ostali nepoškodovani, ker so se nahajali v trenutku, ko je udarila strela, v nasprotnem kotu skednja.

— Železniške katastrofe v Nemčiji. Brzovlak Berlin-Monakovo je trčil te dni z nekim tovornim vlakom. Pri tem sta bili dve osebi ubiti, trideset pa teže ali lažje ranjenih. Škoda znaša eno milijardo mark. Druga velika železniška katastrofa se je pripetila približno tri ure od Göttinga, kjer je bilo razbitih več vagonov. Tudi tu je materialna škoda velika. Doslej so izvele izpod ruševin dva mrtveca in tri težko ranjene.

— Smrt v plamenih. V Mostaru se je pripetila strašna nesreča. Okrog dveh popoldne je opazil neki pasant, da se valj iz hiše Jovanke Zurovac gost dim. Obvestil je sosede, ki so prihiteli na pomoč. Medtem pa je prišla goreti že streha. Vežna vrata so bila zaklenjena, v prvem nadstropju pa je spala 70 letna gospodinja. Ljudje so jeli ženo klicati. Kmalu se je odzvala s klici na pomoč. Zato so razbili ljudje vežna vrata, toda do stankine sobe niso mogli priti, ker so bile stopnice že v plamenih. Pristavili so k hiši lestev, da bi rešili ženo skozi okno, toda še predno je splezal neki mož do okna, se je udrla streha ter pokopala vso notranjost hiše. Jovanka Zurovac je živa zgorela.

— Smrt neznanca. Te dni je zasledil spretnost na nekem posebnem vlak, ki je vozil v Ogulin, približno 20 letnega mladeniča, ki se je skrival na stranišče, ker ni imel voznega listka. Ko ga je konduktor prejel, je tisti izjavil, da nima denarja, da bi si kupil vozni listek. Zato mu je konduktor zagrozil, da ga izroči na prihodnji postaji orožnikom. Tega se je mladenič ustrašil, zato je skočil pred postajo iz vlaka. Pri tem se je tako nevarno poškodoval, da je par ur nato umrl. Pri njem so našli samo listek, na katerem je zapisano: Pripravnik finančne kontrole, Kataničeva ulica ..., Zagreb.

— Strašen umor v Bratislavi. V ponedeljek je bil izvršen v Bratislavi umor, o kakršnem bratislavski anali že več desetletij ne vedo poročati. V njegovi vili so našli umorjenega prof. dr. Rosena, znanega botanika in brata prejšnjega češkoslovaškega zunanjega ministra. Profesor je bil ustreljen v glavo. Poleg trupla je ležala listnina z znatno vsoto denarja. Tudi druge okoliščine so kazale na to, da ne gre za roparski umor. V prvem nadstropju so našli truplo profesorjevega podnajemnika, čevljarkega mojstra Stocka, ki je bil ubit s kladivom. Profesorjeva služkinja se je nahajala — tako trdi — ob času dejanja v svoji sobi v II. nadstropju. Gospodinja, 54 letna Neumann, ki je bila pri Rosenju v službi že par desetletij, je prilezla, ko je prišla v hišo komisija, iz kungjeja hleva, kjer je bila skrita, kakor pravi, od 11. zvečer do 5. jutraj. Glede umora je izpovedala Neumannova sledeče: Prof. Rosen je legel v soboto ob trideset na 10. spat. Tudi ona sama se je podala ob istem času v svojo sobo. Kmalu nato so zalajali vsi štirje psi v hiši. Čula je, da je potrkalo več mož na vežna vrata, ki so klicali: »Policija! — Odprite takoj! Davka niste plačali!« Nato je videla, da so udrlji tuji v hišo, in sicer najprej v sobo, v kateri je spal profesor. Hitro si je spletla iz rjuh in obleke vrv, po kateri se je spustila na dvorišče, nakar se je skrila v zajem hlevu. Ta misteriozna pripovedka se je zdela policiji sumljiva, zato je žensko aretirala. Še bolj sumljiva pa je vsa stvar v očigled dejstvu, da ima ženska hčer, ki jo je profesor Rosen adoptiral in ki se je nahajala ob času zločina s svojim možem, tehnikom Stankejem na potovanju. Domneva se, da je Neumannova z umorom v zvezi. Motiv je najbrže ta, da bi prišla njena hči do dedščine. Umor je izval v Bratislavi veliko senzacijo.

— Grozodejstvo nečloveškega sina. V Bratislavi se je odigrala te dni strašna rodbinska tragedija. 18 letni Evgen Kadlecik je usmrtil svojega očima ter nevarno ranil svojo mater. Pri zaslišanju je izjavil, da je imel dva sokrivca, ki jih je spoznal dve uri pred zločinom v kavarni ter ju najel, da sta izvršila umor. Pravi, da njihovih imen ne ve. Kljub temu se je posrečilo policiji, da je lovpovala eruirala in aretirala. Možakarja sta 23 letni Mihael Tomanovics in 22 letni Pavel Doljal, oba pristaniška delavca v Bratislavi. Kadlecik je bil z razbojnikoma prvič v družbi, kljub temu sta bila takoj pripravljena umoriti njegove stariše. Skrili so se vsi trije v hišo, napadli najprej mater, nato pa še očeta. Mater so pobili s kladivom. Mislili so, da je mrtva. Dve uri pozneje je prišel

očim domov. Navalili so nanj, ga vlekli v spalnico, kjer so ga zvezali in zadavili. Roke in noge umorjenega so bile zvezane z žlico električne napeljave. Mati leži smrtno nevarno ranjena v bratislavski bolnici. Pri zaslišanju je mogla samo izpovedati, da so bili storilci njen sin in še dva druga fanta.

— Uboj radi prašičev. Te dni je bil ubit na donavskem bregu blizu vasi Batajnice nedaleč od Zemuna kmet Nikolaj Veličković. Ubil ga je Žika Markusov, posestnik iz Borče v Banatu. Vzrok uboja je, da so prišle Veličkovičeve svinje na Markusovo posestvo ter napravile tam škodo. Dan pozneje sta se Veličković in Markusov srečala. Razvil se je med njima prepir, ki je končal s tem, da je Markusov Veličkoviča ubil.

— Pobegli državni pravdnik. Dunajska policija je bila obveščena, da je pobegnil iz Stockholma 33 letni državni pravdnik Erik Gosta Granlund, ki je poveril večjo vsoto javnega in privatnega denarja. Zoper pobeglega državnega pravdnika je izdano zaporno povelje.

— Devetnajst sleparjev na zatožni klopi. Te dni se vrši pri dunajskem porotnem sodišču velik proces radi goljufije. Na zatožni klopi sedi Karol Hieram in 18 njegovih tovarišev. Zaslišanih bo 60 prič. Obtoženci so ogojufali več finančnih zavodov in trgovcev za milijarde avstrijskih kron.

— Ponarejeno maturitetno izpričevalo. Danilo Cerović je falsificiral maturitetno izpričevalo I. državne gimnazije v Splitu ter bil na podlagi tega sprejet v državno službo kot računski praktikant v Rekovcu. Te dni je prišla oblast na to, da je spričevalo potvorenjeno, zato je bil Cerović odpuščen in predan sodišču.

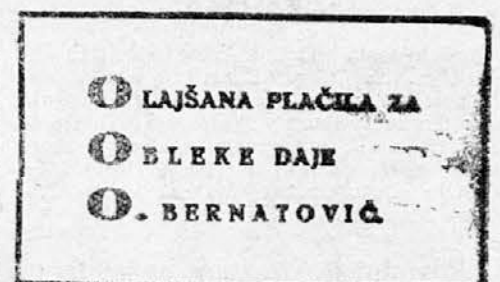
— Aretacija dunajskega privatnega detektiva. V nekem graškem hotelu stanuje soproga nekega upokojenega polkovnika iz Linca. Ljubosumni soprog je najel dunajskega privatnega detektiva, da jo je opazoval. Ker je bila detektivu obljubljena za slučaj, da razkrije kaj konkretnega, precej visoka premija, se je mož res potrudil. Te dni je prišel trenutek, ko je imel detektiv priliko, zasačiti gospo in flagrantni. Mož je hotel priliko temeljito izkoristiti. Prišel je zvečer z dvema pomagačema v hotel, potrkal na vrata sobe ter zahteval »v imenu zakona«, da se mu odpre. Nato se je predstavil dami kot »detektiv dr. Neumann« z Dunaja, ki ima nalog, da odvde damo takoj k njenemu soprogu. Gospa se je branila. Nato je izjavil detektiv, da je pripravljen odstopiti od nadaljnega preganjanja, če mu povrne gospa stroške ter izplača nagrado 10 milj. kron. Pristavil je, da mu je sprič njegovih zvez mogoče uničiti eventualno kompromitujoče zglasilne listke. Dama je ponudbo navidezno sprejela ter naročila detektiva za drugi dan v hotel, češ, da mora denar dvigniti v banki. Slepar je šel na lim. Resolutna dama je stopila v stike s policijo. Ko je prišel detektiv v hotel, ga je čakal neki gospod, ki mu ga je predstavila dama kot svojega sorodnika, in ki se je začel z detektivom na videz pogajati. Detektiv je znižal svojo zahtevo na 7 milijonov kron. Neposredno pred zaključkom kupčije se je pojavil na pozorišču policijski uradnik, ki je izsiljevalca aretiral. Ugotovilo se je, da je mož identičen z ravnateljem dunajskega detektivskega zavoda »Argus« Hansom Zischko.

— Vojaški dobavitelj — milijonski slepar. Goljufije pri eraričnih dobavah so prešle med vojno grabežljivim ljudem tako v meso in kri, da še danes niso popolnoma zatrite. Dokaz za to je slučaj Spiegler, ki zanima te dni češkoslovaško javnost. Multimilijonar Spiegler, lastnik trdnice Peschold & Spiegler v Požunu, je ogojufal češkoslovaški erar pri dobavih sena za težke milijone. Sedaj so prišli njegovim manipulacijam na sled ter ga spravili z enim od njegovih uslužbencev vred na varno.

— Slika iz velikomestne kloake. Simmerinški policijski komisariat je prejel te dni ovadbo o nenravnem početju otrok v neki hiši. Preiskava je ugotovila, da gre za nekega 18 letnega nekoliko slaboumnega mladeniča in otroke od 4 do 14 let. Slaboumni mladenič se je spozabil v neki kleti nad 5 letno in 6 letno deklico. Njegovemu zgledu sta sledila nato dva smrkavca, od katerih je bil eden star 11 let, drugi pa 12 let. Fant je pri zaslišanju vse priznal.

— Mona Vana na policiji. Te dni se je pripetil ob Savi pri Zagrebu nenavaden dogodek. Službujoči stražnik je čul nenadoma z druge strani reke obupne klice na pomoč. Sedel je v čoln ter se odpeljal na kraj nesreče. Tam je našel dekleta, popolnoma golega, kakor ga je mati rodila. Preplašena deklica mu je povedala, da se je šla kopat, medtem pa ji je ukradel nekdo izpod grma vso obleko. Stražnik jo je povabil v čoln in na policijo. Seveda mladenka s tem ni bila zadovoljna, branila se je in le s težavo jo je stražnik končno premagal in spravil v čoln. S čolna je hotela skočiti v vodo; dejala je, da se rajši utopi, kakor pa da bi šla v Evinem kostumu na policijo. No, za službo vneti stražnik je krepak dečko. Držal je obupane ga dekleta kakor s kleščami ter preprečil samomor. Na policiji so revico zaprli. Drugi dan je bila zaslišana. Ker ji niso dali obleke, je prišla pred komisarja seveda tudi popolnoma gola. Izkazalo se je, da je prišla iz Ljubljane, odkoder je bila izgnana. Pred prihodom v Zagreb se ji je pripetila nesreča. Ker je brez posla in brez sredstev, jo nameravajo poslati v domovno občino, toda preje je treba, da reši policija težki problem, kako ji preskrbeti obleko.

— Krvav konec nogometne tekme. V ponedeljek sta imela v Zagrebu nogometna klubša Hašk in Maksimir prijateljsko tekmo, ki je končala na neprijateljski način. Tekom igre je prišlo med igralci do prepira, iz katerega se je razvil pretep. Pet igralcev enega kluba je napadlo enega igralca drugega kluba s palicami. Napadenec se je branil takisto s palico ter udaril enega od nasprotnikov s tako silo po očesu, da se je zgrudil nezavesten na tla. Nato je prišlo do splošnega obračunavanja med obema kluboma, pri čemer

je kar deževalo klotut in udarcev s palico. Okoliški kmetje, ki so se vračali v onem času domov, so bili jako iznenadeni, ko so izvedeli, da so pretepači zagrebški športniki, o katerih so vedno čuli, da so »boljši« gospodje.

— Čudeži v madžarski vasi. Madžarski listi prinašajo obširna poročila o romanjih v vas Zakatsi (komitat Somogy). Število romarjev narašča vedno bolj. Prebivalci vasi trdijo, da so videli pred oltarjem Marijo, Kristusa na križu in celo Boga samega. Bog se je prikazal v človeški podobi. Visok je bil tako, kakor 10 navadnih ljudi, če bi stali drug na drugem. Tudi sv. Jožef, sv. Anton Padovanski in sv. Mihael so počastili srečne vaščane s svojim obiskom. Tisoči fanatiziranih ljudi romajo v cerkev in žde tam v religiozni ekstazi. Pripovedujejo, da je prišel na kraj čudežev neki posestnik po berglah. Med molitvijo je vrgel berge od sebe ter odšel zdrav domov. Berge so položili na altar. Vodja gibanja je ugledni posestnik Ludovik Kövör. Ta mož pripoveduje, da je videl dne 21. junija v cerkvi Mater božjo. Prikazen je bila oblečena v krasna oblačila iz svile in škipe. V roki je držala blesteče zvezde. Celih pet ur je stala pred oltarjem. Nato se je poklonila v smeri proti občini ter odplavala preko sosednjega hleva v nebesa. S Kövörjem vred je uživalo ta prizor več sto drugih vaščanov. Par dni pozneje je videl srečni posestnik tam Kristusa. Kmet pravi, da je videl Kristusa takrat tudi neki ritmojerster iz Budimpešte, ki se je mudil slučajno tiste dni v vasi. Mož je silno razžaljen, ako kdo dvomi, da misli resno. Trdi, da je bil takrat, ko je videl prikazni, popolnoma normalen, kot da je še sedaj. Duhovščina si prizadeva, da bi spravila ljudstvo zopet na normalno pot krščanske pobožnosti, toda ves trud je bil doslej zaman. Petdeset vaščanov, ki trdijo, da so videli božje prikazni, je izjavilo, da nastopijo eventualno tudi proti papežu in njegovim škofom, češ da noben papež dosedaj še ni videl Boga, oni pa so ga videli. Če se duhovščina ne bo hotela ukloniti njihovi volji, bodo obrnili njeni cerkvi hrbet ter ustanovili lastno religijo.

— Fantastična samoobdolžitev mladeniča. Te dni je prišel na dunajsko policijo mlad mož, bled in zbezan ter izjavil, da je Kurt Müller, ki ga išče lipska policija radi zločina goljufije, da pa je obremenjena njegova vest še z večjo krivdo: Je namreč član družbe trgovcev z dekleti. Družba obratuje velikopotezno, zbira po vsej Evropi dekleta, ki jih ima toliko časa zaprta, dokler jih nima dosti skupaj, nakar jih pošlje preko Holandske v Južno Ameriko, kjer pridejo v nočne lokale. Toda to še ni najhujše: Dekleta so zaprta v neki podzemski ječi v gozdu pri Leipzigu. Ključ ima on. Zato obstoji nevarnost, da umro od gladi. Dunajska policija je obvestila o tej fantastični samoobdolžitvi lipsko, ki pa doslej ni odgovorila, pač pa je zahtevalo dunajsko deželno sodišče, da mu policija Müllerja izroči, kar se je tudi zgodilo. Müllerjeva povest je precej neverjetna. Mož je najbrž nekoliko »prismojen«.

— Iz strahu pred batinami skočila skozi okno. N. Biecher, težak v Trstu, je velik pijanec, ki razbija v pijanosti hišno opravo ter pretepa ženo in otroke. Ko je prišel te dni zopet v takem razpoloženju domov ter razbil par krožnikov in polomil par stolov, je vedela njegova hči Josipina, da bodo sledile razbijanju tudi batine. Zato je skočila enostavno skozi okno. Pri padcu si je zlomila levo nogo.

— Senzacionalen samomor v Budimpešti. V Budimpešti se je zastrupila izredna krasotica, soproga trgovca s tekstilnim blagom Armina Blitza. Gospa je izvršila samomor iz žalosti, ker je postal njen mož insolventen.

— Z zeleno oljnato barvo se je zastrupil. Te dni je pleskal na Dunaju vratar Stephan Gsellmann neka vrata z zeleno oljnato barvo. Na enem izmed prstov desne roke se mu je napravil mehur, ki ga je najprej kuriral z domačimi sredstvi. Pozneje je šel k zdravniku, ki ga je poslal v bolnišnico. Par dni nato je mož umrl. Oblast je barvo konfiscirala, da jo preišče.

— Polet okoli Evrope. »Petit Parisien« poroča, da je podvzel dne 10. t. m. francoski letalski stotnik Arrachat polet okrog Evrope. Polet je iz Pariza v Carigrad. Med potjo se je ustavil samo eno uro v Beogradu. Iz Beograda je poletel preko Bukarešte in Carigrada v Moskvo, od koder se vrne preko Varšave v Pariz.

— Skok iz balona. Obiskovalcem neke konjske dirke pri Dunaju se je nudil te dni razburljiv prizor. Na horizontu se je pojavil nenadoma v višini kakih 1000 m blesteč bel balon. Neposredno nato je skočil iz košare balona neki mož, ki se je spustil s padalom na zemljo, dočim je izginil balon v oblaku dima. Ljudje so mislili, da je balon eksploziral, toda ko je mož pristal na asperskem aerodromu, so izvedeli, za kaj je šlo. Mož, akrobat Sladek, je dobil pred par dnevi od nižjeavstrijske deželne vlade dovoljenje, da se je dvignil v zrak v balonu, ki ga je napolnil mesto s plinom, z vročim zrakom. V višini 1000 m je odprl ventil, izpuštil vroči zrak, ki se je izpremenil v oblak, nakar se je spustil s padalom na zemljo.

— Strogo postopanje zoper brezvestne babice. Tragična smrt mlade gospe v Zagrebu, ki je umrla radi odprave ploda, je dala policiji povod, da je posvetila brezvestnim babicam večjo pozornost. Doslej sta bili aretovani dve zagrebški babici. Eni od njih se očita več slučajev odprave ploda. V enem se je dala plačati z ukradenim perilom.

Sokolstvo.

»Ljubljanski Sokol« sklicuje za četrtek dne 27. 1. m. točno ob pol 8. uri svoj izredni občni zbor s sledečim dnevnim redom: razprava o »Narodnem domu«. Vabimo vse brate in sestre, da se tega izrednega občnega zbora radi velike važnosti udeležijo v čim večjem številu. Lokal: »Narodni dom« velika dvorana I. nadst. — Odbor.

Pustolovec Strasnov nadaljuje.

Kako je kupil Strasnov od c. kr. dvornega dobavitelja Katzerja ovčje kože.

Nekoč sem sedel v kavarni Gresham, ko je vstopil takratni šef detektivskega oddelka baron Splenyi in policijski ravnatelj Kreszany. Sedla sta k sosednji mizi in kmalu sem opazil na svoje obžalovanje, da je bila predmet njunega razgovora moja malenkost. Nenadoma mi je namignil baron Splenyi: »Pri-di malo sem!«

Odkritosrčno povedano, raje bi bil izginil, toda ena od mojih slabosti je bila, da nisem mogel nikdar reči ne, če me je policija povabila.

»Strasnov,« je dejal Splenyi, »sedi sem. Pravkar sem govoril o tebi z gospodom policijskim ravnateljem.«

»Da,« sem vzdihnil, »opazil sem.«

»Prepirala sva se namreč z gospodom policijskim ravnateljem, in dejal sem, da si v stnau namazati vsakega človeka na svetu.«

Kreszany je zagodrnjal: »Poizkusite enkrat oslepariti kakega budimpeštanskega trgovca, kakega zvitega žida. Boste videli, da ne bo šlo.«

»Gospod policijski ravnatelj, vi hočete vzbuditi v meni mojo napačno častihlepnost.«

»Ne, ne,« me je prekinil Splenyi smeje, »Strasnov, gre za stavo med gospodom policijskim ravnateljem in menoj. Zagovarjal sem tvojo umetnost, ne smeš me pustiti na cedilu, če ne ti bom enkrat pošteno ušesa navil.«

»Torej dobro,« je odgovoril Kreszany. »Ali poznate krznarja Katzerja?«

Katzer je bil takrat eden od prvih krznarjev v Budimpešti, cesarski in kraljevi dvorni dobavitelj, pri katerem so dali delati najboljše budimpeštanski krogi. Razven tega je bil znan kot izredno prevejan trgovec.

»Dam ti osem dni časa,« je odgovoril Kreszany.

»Osem dni? Ne poznam Katzerja osebno, toda najbrže imam pri njem shranjen svoj kožuh. Jutri bom stvar izvršil. Klanjam se.«

Vesel, da sem opravil tako hitro in poceni, sem odšel. Čul sem še gromki smeh Splenyja, ki je rekel Kreszanyju: »No, kaj sem ti rekel, Strasnov bo stvar izvršil. Kreszany se je maliciozno nasmehnil. To smehljanje mi ni dalo vso noč miru.

Čudno, bil sem trdno odločen, da stvari ne izvršim. Častihlepen nisem bil. Nisem bil pustolovec iz strasti in tudi ne iz navade. To pot pa me je zgrabil hudič častihlepnosti.

Ponosna sem

na svoje belo perilo.

Kdor hoče imeti enako snežno-belo perilo, mora uporabljati samo najboljša pralna sredstva. Tako sredstvo pa je samo »Gazela«-milo.

GAZELA MILO

Naslednjega dne sem brskal po predalu svoje pisalne mize. Pri tem mi je prišel v roke naročilen formular intendature budimpeštanske Franja Josipa vojašnice. Kako je prišel ta formular v mojo miznico, ne vem več. Komaj mi je prišel papir pod roko, že sem se spomnil ljubega, dobrega Katzerja in potrdil sem predvsem vse potrebne podpise par veleuglednih generalov. Nato sem šel v kavarno, igral tri partije biljarda, in ko sem prišel v mraku zopet v svoje stanovanje, sem oblekel svojo preprosto delavno obleko, huzarsko atilo.

Četrte ure pozneje se je pripeljal pred trgovino malega Katzerja zaprt izvožek. Na napisni deski se je blestel v zlatih črkah napis: »Cesarski in kraljevi dvorni liferant«, nota bene, izpisan, ne »c.« in »kr.«. Rulo je bil že na polovico zaprt, ko sem skočil iz voza rožljaje z ostrogami in sabljo. Sklonil sem se, potisnil z eno roko rulo nekoliko višje ter odprl vrata, da je zvonec glasno zazvonil.

Priracal je gospod Katzer, majhen, plavalas, precej mlad možiček, modrih lokavih oči, ki niso zamogle biti niti trenutek mirne, na enem izmed okornih, kratkih, debelih prstov je blestel velikanski demant. Gospod Katzer je svojega novega odjemalca hitro ocenil. Ocena je bila ugodna, kajti mali Katzer je plesal okrog mene kakor mlad medved, ki je lizal med. Ogledoval si je mojo z zlatom prenapolnjeno atilo od vseh strani. »Aleksander pl. Juszedy, huzarski nadporočnik,« sem takorekoč zarohnel. »Ali imate ovčje kože?«

»O, prosim, gospod nadporočnik, prosim, seveda imam ovčje kože, prvovrstno blago, pravkar došlo. Gospod nadporočnik, ali si želite ogledati mojo bogato sortirano zalogo?«

»Paprelapa, zalogo, pokažite mi kože.«

Mali debeli možiček je švigal pozorno okrog mene, in kmalu je ležalo pred mano štiri ali pet različnih kož. Izbral sem si eno od njih na slepo ter dejal: »Koliko stane ta komad?«

Katzer me je pogledal za trenutek ocnjujoče. Njegov pogled je obstal na zelo dragocenem briljantnem prstanu, ki sem ga imel na roki. Odgovoril je: »Pet kron komad.«

Zvišal je ceno najmanj za eno krono.

»Tako,« sem dejal, »sedaj pojdite, prosim, z menoj v kontoar!« in že sem potisnil začudenega malega možička v njegovo pisarno.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Zeleznikar Aleksander.

Tiska tiskarna »Merkur«, Ljubljana.

V oklopnjaku okoli sveta.

Spisal Robert Kraft.

Torej Leonor se poda preko rečice, naravnost na cesto ter sede na kamen. Tu hoče mirno čakati. Da v avtomobilu nekaj ni bilo v redu, si je mislila. Bo že prišel in preiskal cesto. Da jo izkušeni lovec najde v tej velikanski stepi, da poišče cesto, o tem ni dvomila; tudi Adamove bistroumnosti ni bilo zavreči.

Da bo preje noč, preden pride avto, tega pač ni pričakovala. To čakanje v precej mrzli noči, v premočeni obleki je tudi še v drugem oziru neprijetno. Lov na kulane je pričel baš tedaj, ko je hotel Tom servirati dine, ki je bil nastavljen na precej pozno uro po angleškem vzorcu. Za Leonor je bil dine glavna jed in preje navadno več ur ni ničesar zavžila. Ob ta dine je sedaj prišla. Ježa ji tudi ni baš prepodila teka. Torej je prav pošteno lačna, svoj želodec tolaži zdajpazdaj s požirkom vode iz bližnje reke. A obupa ne. Tovariši jo bodo že pravočasno našli in malo lakote že pretrpi, saj je jahala na mrtvem in zopet oživelem stepnem konju. Vse to bo lep spomin na njeno potovanje, ki bi ga ne hotela pogrešati.

In tam, v temni noči lučca, zahodno od nje! Nemirno brli, najbrže je na cesti — ogenj, kjer kuhajo.

Samoumevno se napoti Leonor takoj tja. Če zagledajo njeni tovariši ta ogenj, ga bodo tudi obiskali, boji se ne, stepnim prebivalcem je gostoljubnost sveta dolžnost, tudi če so roparji in ... lačna je.

(56)

Skoro četrte ure hodi, preden razloči postave ob ognju, ki gori ob cesti. Kurijo z grmičevjem, ki raste ob reki. Krog ognja sede štirje možje in kadeč opazujejo dva velika kosa mesa; spoznati je, da sta dve ptici, najbrže trapi, ki se pečeta nad žerjavico. Možje so oblečeni v kozaško uniformo, ki je preračunjena za vse štrapace in sestoji tudi v najtopplejšem poletju deloma iz kožuhovine. Poleg vsakega leži karabinec in odpasana sablja, v pasu tiče službeni revolverji, poleg starih pištol, podedovanih od očetov. Na pasu jim visi tudi grozna nagačka, kratak, trd bič, spleten iz usnjениh trakov. Država je za poskušnjo napravila te biče iz gumija ali kavčuga in ti so se v kozaških rokah »krasno obnesle«.

Trije možje so pravi kozaki, s surovimi obrazi, ki pa imajo vseeno dobrohotno potezo, četrti pa je povsem drugačen. Razni znaki na njegovi obleki kažejo, da je oficir.

Plavolas Rus je iz daljnega zahoda, nekaj boljsega, po obrazu sodeč je olikan; toda Leonine oči takoj spoznajo, da izraža ta sicer inteligentni obraz dosti več brutalne surovosti kot oni potlačeni in širokoustni kozakov.

Če bi se bila hotela Leonor neopaženo vrniti, baš vsled tega živalskega izraza, bi to ne bilo več mogoče. Taboreči kozaški oddelki ni izpostavil straž, tu se jim ni bilo ničesar bati — najboljši čuvaji so bili njihovi konji, ki so se pasli ob strani, nekateri so bili privezani, drugi prosti. S svojo nemirnostjo takoj naznanijo tujega človeka. Če se bližajo volkovi ali če preti kaka druga nevarnost, se obnašajo zopet drugače.

Kozaki ne vstanejo, le z velikim začudenjem zro prihajajočo ženo.

Sprejmo jo z ruskimi vzkliki, ki jih Leonor ne razume.

»Govori kdo izmed gospodov angleško, francosko ali nemško?«

Da, oficir razume francosko, vsaj je francoščina edini občevelni jezik v fini ruski družbi; francoske vljudnosti se pa ni bil navzel.

»Dekle, kako prideš sem?!«

Leonor neče, da ravna jo z njo, kot z onemoglim najdenikom.

»Mademoiselle Morris!!« reče z ostrim glasom.

In to pomaga; poročnik je nekoliko v zadregi, vstane pa ne in tudi predstavi se ne.

»Bon soir, messieurs,« nadaljuje Leonor.

»Bon soir, mademoiselle. Da, ali za vraga, kako pridete sem?«

S kolikor mogoče kratkimi besedami pove Leonor, kako je v New Yorku nastopila pot okrog sveta, preko Beringove ceste ...

»Kaj? Vi vendar niste ona Američanka, ki je povozila človeka?«

Leonor se bolj začudi nego prestraši.

»Odkod pa že veste to?«

»Čital sem to v časopisu, v Irkutsku.«

»To je zamoglo biti le brzojavno poročilo.«

»Morda. Irkutsk leži ob brzojavni progi. Vas torej zasledujejo?«

»Ne več. Ukinili so obravnavo zoper mene, ker je že dokazano, da nisem povozila onega človeka.«

MODNI SALON

MINKA HORVAT, Ljubljana

STARI TRG ŠTEV. 21

Ima vedno v zalogi najnovejše damske in dekliške slamnike in klobuke. — Žalni klobuki vedno v zalogi. Popravila se sprejemajo.

MALI OGLASI

Črna oglasna do 20 besed Din 5.—, vsaka nadaljna beseda 50 par.

Išče se

za 1. september stanovanje v Ljubljani, obstoječe iz kuhinje in sobe. — Ponudbe na upravo lista pod »Stanovanje«.

Inštrukcije

iz vseh predmetov gimnazije in realne gimnazije daje visokošolec. Čas po dogovoru. Nastop takoj. Ponudbe pod označbo: »Siguren uspeh« na upravo lista.

Službo išče

slastičarski delavec, bodisi v kakem hotelu, bodisi v slastičarni. Ponudbe na upravo lista pod šifro »Slastičar«.

Znanja želi

z mladim, simpatičnim gospodom. — Ponudbe na upravo lista pod »Mladost«.

Fižol za kuho

mešane vrste kg Din 1-75
čiste vrste kg Din 2-25

prodaja

Sever & Komp., Ljubljana.

Harmoniko

prodam, 4 vrstno, trojno oglašeno, še novo, firme Lubas, in je prav finega, izbornega glasu. Cesta v Rožno dolino št. 34, pri Štefanu, Ljubljana.

VINOCET

tovarna vinskega kisa, d. z. o. z., Ljubljana, nudi najfinejši in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa.

➡ Zahtevajte ponudbo! ➡

Tehnično in higijenično najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstropje.

GAMAUFVOV umetno gnojilo za cvetlice

je izborno učinkovito sredstvo, katero omogoči rastlini do izredno hitrega razvoja in vzbudi v cvetu mnogo intenzivnejšo nianso barve. Razpošilja društvo:

»VRTNARSKA ŠOLA« V KRANJU.

Stalna zaloga: Herzmansky, Korzika, Adria, Bajc, Urbančič, Kane.

Oglašajte v »Narodnem Dnevniku«!

Kupujte samo pri
JOSIP PETELINC-U
LJUBLJANA

otroške majce, damske nogavice, kopalne hlače, kravate, naramnice, galanterijo, dišave mila, palice, nahrbtnike, najnižja cena na veliko in malo blizu Prešernovega spomenika ob vodi.

Kurja očesa

Sklepišče v lekarnah ali drogerijah naravnost iz izvornice in glavnega skladišča.

M. URNJAN, Izkarnat, Sisak.